

16.3

Wstrzymanie
Robót i usunięcie
Sprzętu
Wykonawcy

16.4

Zapłata
po rozwiązaniu

17.1

Odszkodowanie

W każdym z takich przypadków lub okoliczności Wykonawca może wypowiedzieć Zamawiającemu Kontrakt w terminie 14 dniowym. W przypadkach, opisanych w pkt. (f) i (g) Wykonawca może rozwiązać Kontrakt ze skutkiem natychmiastowym.

Decyzja Wykonawcy o wypowiedzeniu Kontraktu nie pozbawi go żadnego uprawnienia, posiadanego na mocy Kontraktu lub na jakiegokolwiek innej zasadzie.

Po wejściu w życie rozwiązania Kontraktu na mocy klauzuli 15.5 [*Uprawnienia Zamawiającego do rozwiązania Kontraktu*], klauzuli 16.2 [*Rozwiązanie Kontraktu przez Wykonawcę*] lub klauzuli 19.6 [*Rozwiązanie z wyboru, zapłata i zwolnienie od Zobowiązań*] Wykonawca winien niezwłocznie:

- (a) wstrzymać wszelkie dalsze roboty, z wyjątkiem takich, jakie mogą być polecane przez Inżyniera dla zabezpieczenia życia lub mienia lub bezpieczeństwa Robót;
- (b) przekazać Dokumenty Wykonawcy, Urządzenia, Materiały i inne roboty, za które Wykonawca otrzymał zapłatę, oraz
- (c) usunąć wszelkie inne Dostawy z Terenu Budowy, z wyjątkiem takich jakie są niezbędne dla bezpieczeństwa, oraz opuścić Teren Budowy.

Gdy rozwiązanie Kontraktu na mocy klauzuli 16.2 [*Rozwiązanie Kontraktu przez Wykonawcę*] wejdzie w życie, Zamawiający ma obowiązek niezwłocznie:

- (a) zwrócić Wykonawcy Zabezpieczenie Wykonania;
- (b) zapłacić Wykonawcy zgodnie z klauzulą 19.6 [*Rozwiązanie z wyboru, zapłata i zwolnienie od zobowiązań*], oraz
- (c) zapłacić Wykonawcy kwotę równą utracie zysku lub innej stracie albo szkodzie, jakiej Wykonawca doznał w wyniku tego rozwiązania.

17 Ryzyko i odpowiedzialność

Wykonawca zabezpieczy Zamawiającego, Personel Zamawiającego i ich przedstawicieli od wszelkich roszczeń, kar, szkód, strat i wydatków, włącznie z kosztami sądowymi i opłatami, lub pokryje ich skutki w odniesieniu do:

- (a) uszkodzeń ciała, chorób i śmierci jakiegokolwiek osoby wskutek, w następstwie lub z powodu projektu sporządzonego przez Wykonawcę, wykonania i wykończenia Robót oraz usuwania wad, z wyłączeniem przypadków, kiedy są one spowodowane przez zaniedbanie, działanie w złej woli, lub złamania postanowień Kontraktu przez Zamawiającego, Personel Zamawiającego lub któregośkolwiek z ich przedstawicieli, oraz
- (b) szkód lub strat majątkowych, rzeczowych lub osobistych, poza Robotami, w zakresie, w jakim taka szkoda lub strata:
 - (i) powstanie wskutek, w następstwie lub z powodu projektu sporządzonego przez Wykonawcę, wykonania i wykończenia Robót oraz usuwania wad; oraz
 - (ii) jest spowodowana przez zaniedbanie, działanie w złej woli, lub złamania postanowień Kontraktu przez Wykonawcę, Personel Wykonawcy, jego przedstawicieli, lub innych osób, bezpośrednio lub pośrednio zatrudnionych przez nich.

17.2

Opieka Wykonawcy nad Robotami

Zamawiający zabezpieczy Wykonawcę, Personel Wykonawcy i ich przedstawicieli i ochroni ich od wszelkich roszczeń, kar, szkód, strat i wydatków, włącznie z kosztami i opłatami sądowymi, w odniesieniu do: (1) uszkodzeń ciała, chorób i śmierci spowodowanych przez zaniedbanie, działanie w złej woli, lub złamania postanowień Kontraktu przez Zamawiającego, Personel Zamawiającego lub ich przedstawicieli, oraz (2) spraw, które objęte są wykluczeniem z pokrycia ubezpieczeniem opisanym w pk. (d) (i), (ii) oraz (iii) klauzuli 18.3 [*Ubezpieczenia od zranienia osób i od szkód majątkowych*].

Wykonawca ponosi pełną odpowiedzialność za opiekę nad Robotami oraz Dostawami od Dnia Rozpoczęcia aż do dnia wystawienia, lub uznania za wystawione na mocy klauzuli 10.1 [*Przejęcie Robót i Odcinków*] Świadectwa Przejęcia Robót, kiedy to opieka nad Robotami przechodzi na Zamawiającego. Jeżeli Świadectwo Przejęcia Robót zostanie wystawione lub uznane za wystawione dla Odcinka lub części Robót, to odpowiedzialność za opiekę w odniesieniu do tego Odcinka lub części Robót przechodzi na Zamawiającego.

Po przejściu odpowiedzialności na Zamawiającego, Wykonawca zachowuje nadal pełną odpowiedzialność za opiekę nad robotami zaległymi w dniu ustalonym w Świadectwie Przejęcia aż do czasu, kiedy te zaległe roboty zostaną ukończone.

Jeżeli z jakiegokolwiek przyczyny nie wymienionej w klauzuli 17.3 [*Ryzyko Zamawiającego*], powstanie strata lub szkoda w Robotach, Dostawach lub Dokumentach Wykonawcy w okresie w którym Wykonawca jest odpowiedzialny za opiekę nad nimi, to Wykonawca winien na własny koszt i ryzyko naprawić stratę lub szkodę w taki sposób, aby Roboty, Dostawy i Dokumentacja Wykonawcy odpowiadały postanowieniom Kontraktu.

Wykonawca będzie odpowiedzialny za wszelkie szkody i straty spowodowane przez niego w trakcie wszelkich czynności wykonywanych przez niego po wystawieniu Świadectwa Przejęcia, a także za wszelkie szkody i straty, które wystąpią po wystawieniu Świadectwa Przejęcia, ale zostały spowodowane przez wcześniejsze wydarzenia, za które Wykonawca był odpowiedzialny.

17.3

Ryzyko Zamawiającego

Ryzyko, do którego odnosi się klauzula 17.4 poniżej, obejmuje:

- (a) wojnę, wypowiedziane lub niewypowiedziane działania wojenne, inwazję, działanie nieprzyjaciół zewnętrznych,
- (b) bunt, akty terroru, rewolucję, powstanie, przewrót cywilny lub wojskowy, wojnę domową w Kraju,
- (c) zamieszki lub rozruchy spowodowane w Kraju przez osoby inne niż Personel Wykonawcy lub innych pracowników Wykonawcy i Podwykonawców,
- (d) amunicję wojskową, materiały wybuchowe, promieniowanie jonizujące lub skażenie radioaktywne w Kraju z wyłączeniem takich, które mogą być uznane za spowodowane przez używanie amunicji, materiałów wybuchowych, radioaktywnych lub promieniowania przez Wykonawcę,
- (e) fale ciśnieniowe spowodowane przez samoloty lub inne urządzenia poruszające się w powietrzu z szybkością dźwiękową lub ponaddźwiękową;
- (f) użycie lub zajęcie przez Zamawiającego jakiegokolwiek części Robót Stałych z wyjątkiem takich, jakie są wymienione w Kontrakcie,
- (g) projekt jakiegokolwiek części Robót wykonany przez Personel Zamawiającego lub osoby trzecie, za które Zamawiający jest odpowiedzialny, oraz
- (h) działania takich sił natury, które są Nieprzewidywalne, co do których nie można w racjonalny sposób oczekiwać aby doświadczony wykonawca im skutecznie przeciwdziałał.

Jeżeli i w granicach, w jakich czynniki ryzyka wymienione powyżej w klauzuli 17.3 spowodują straty lub szkody w Robotach, Dostawach, lub Dokumentach Wykonawcy, Wykonawca winien niezwłocznie powiadomić o tym Inżyniera i naprawić te szkody lub straty w granicach wymaganych przez Inżyniera.

Jeżeli nastąpi opóźnienie czy też Wykonawca poniesie Koszt w wyniku naprawy takiej szkody lub straty, to Wykonawca przekaże Inżynierowi kolejny wniosek i będzie uprawniony na mocy klauzuli 20.1 [*Roszczenia Wykonawcy*] do:

- (a) wydłużenia czasu dla takiego opóźnienia na mocy klauzuli 8.4 [*Przedłużenie Czasu na Ukończenie*] jeżeli ukończenie jest lub zostanie opóźnione, oraz
- (b) zapłaty za taki Koszt, który należy włączyć do Ceny Kontraktowej. W przypadkach, o których mowa w pkt. (f) i (g) klauzuli 17.3 [*Ryzyko Zamawiającego*] do Kosztu należy dodać umiarkowany zysk.

Po otrzymaniu takiego kolejnego wniosku Inżynier winien przystąpić zgodnie z klauzulą 3.5 [*Ustalenia*] do uzgodnienia lub ustalenia tych spraw.

W niniejszej klauzuli „naruszenie” oznacza naruszenie, lub domniemane naruszenie, jakiegokolwiek patentu, zarejestrowanego znaku, prawa autorskiego, znaku towarowego, nazwy firmy, tajemnicy handlowej, lub innych praw własności intelektualnej lub przemysłowej odnoszących się do Robót, a „roszczenie” oznacza roszczenie lub postępowanie następujące po roszczeniu oparte na domniemaniu naruszenia.

W każdym przypadku, kiedy w terminie do 28 dni od otrzymania roszczenia jedna Strona nie powiadomi drugiej Strony, to będzie się uważało, że ta pierwsza Strona zrezygnowała z jakiegokolwiek odszkodowania na mocy niniejszej klauzuli.

Zamawiający ochroni Wykonawcę i powetuje skutki wszelkich roszczeń na podstawie domniemanego naruszenia, które jest lub było:

- (a) nieuniknionym skutkiem wykonania Kontraktu przez Wykonawcę, lub
- (b) wynikiem używania Robót przez Zamawiającego:
 - (i) dla celów innych niż wskazane lub rozsądnie wynikające z Kontraktu, lub
 - (ii) w połączeniu z czymkolwiek nie dostarczoną przez Wykonawcę, jeżeli takie użycie nie było ujawnione przed Wykonawcą przed Datą Odniesienia, lub nie zostało zapisane w Kontrakcie.

Wykonawca ochroni Zamawiającego i powetuje skutki wszelkich innych roszczeń, które powstaną wskutek lub w związku z (i) produkcją, użyciem, sprzedażą lub importem jakichkolwiek Dostaw, lub (ii) jakimkolwiek projektem, za który Wykonawca jest odpowiedzialny.

Jeżeli jedna Strona jest uprawniona do uzyskania odszkodowania na mocy niniejszej klauzuli, to Strona zobowiązana do powetowania może na swój koszt przejąć negocjacje dla zaspokojenia roszczenia oraz obrony sądowej lub arbitrażowej, która może być jego skutkiem. Na żądanie i koszt drugiej Strony pierwsza Strona winna dopomóc w obronie przed roszczeniem. Ta pierwsza Strona, ani jej Personel nie ma prawa dokonywać żadnych potwierdzeń, które mogłyby mieć negatywny skutek dla drugiej Strony, chyba że druga Strona nie podjęła prowadzenia negocjacji, obrony sądowej lub arbitrażowej, mimo iż pierwsza Strona tego od niej żądała.

Poza tym, co jest należne na mocy klauzuli 16.4 [Zapłata po rozwiązaniu] oraz klauzuli 17.1 [Odszkodowania] żadna ze Stron nie będzie odpowiedzialna wobec drugiej Strony za utratę korzyści z użytkowania Robót, utratę zysku, utratę jakiegokolwiek kontraktu, ani za straty lub szkody pośrednie lub następne, których może ta druga Strona zaznać w związku z Kontraktem.

Całkowita odpowiedzialność Wykonawcy wobec Zamawiającego na mocy lub w związku z Kontraktem, poza klauzulą 4.19 [Elektryczność, woda i gaz], klauzulą 4.20 [Sprzęt Zamawiającego i przedmioty udostępniane bezpłatnie], klauzulą 17.1 [Odszkodowania] oraz klauzulą 17.5 [Prawo własności intelektualnej i przemysłowej] nie może przekroczyć kwoty ustalonej w Warunkach Szczególnych, a jeżeli tam nie jest ustalona, to Zatwierdzonej Kwoty Kontraktowej.

Niniejsza klauzula nie ogranicza odpowiedzialności w przypadku oszustwa, rozmyślnego uchybienia lub rażącego niedbalstwa, którego dopuściła się którakolwiek ze Stron.

18 Ubezpieczenie

W niniejszej klauzuli „Strona Ubezpieczająca” oznacza Stronę, odpowiedzialną za zawarcie i utrzymanie ubezpieczenia ustalonego w odnośnej klauzuli dla każdego rodzaju ubezpieczenia.

W przypadkach, w których Stroną Ubezpieczającą jest Wykonawca, każde ubezpieczenie będzie zawarte z ubezpieczycielami i na warunkach zatwierdzonych przez Zamawiającego. Te warunki będą zgodne z wszystkimi postanowieniami uzgodnionymi przez obie Strony przed wydaniem Listu Zatwierdzającego. Takie uzgodnienie warunków będzie nadrzędne w stosunku do postanowień niniejszego rozdziału.

W przypadkach, w których Stroną Ubezpieczającą jest Zamawiający, każde ubezpieczenie będzie zawarte z ubezpieczycielami i na warunkach zgodnych ze szczegółami załączonymi do Warunków Szczególnych.

Jeżeli wymaga się, aby polisa obejmowała powetowanie dla współubezpieczonego, to pokrycie winno obejmować każdego ubezpieczonego z osobna tak, jakby dla każdego ze współubezpieczonych była wystawiona osobna polisa.

Jeżeli polisa obejmuje odszkodowanie dla dodatkowego współubezpieczonego, poza ubezpieczonymi ustalonymi w tej klauzuli, to: (i) Wykonawca winien działać na mocy tej polisy na rzecz osób dodatkowo ubezpieczonych, z tym wyjątkiem że na rzecz Personelu Zamawiającego winien działać Zamawiający; (ii) osoby dodatkowo ubezpieczone nie będą uprawnione do otrzymania wypłat bezpośrednio od ubezpieczyciela ani do żadnych innych bezpośrednich kontaktów z ubezpieczycielem, oraz (iii) Strona ubezpieczająca będzie wymagała od wszystkich osób dodatkowo ubezpieczonych stosowania się do warunków, ustalonych w tej polisie.

Każda polisa ubezpieczeniowa od strat i szkód winna przewidywać dokonywanie wypłat odszkodowań w walutach wymaganych dla naprawy szkody lub pokrycia straty. Otrzymane od ubezpieczycieli odszkodowania powinny być użyte na naprawę szkody lub pokrycie straty.

W okresach, ustalonych w Załączniku do Oferty, liczonych od Daty Rozpoczęcia Strona ubezpieczająca winna przedkładać drugiej Stronie:

- (a) dowody zawarcia ubezpieczeń opisanych w niniejszej klauzuli, oraz
- (b) kopie polis ubezpieczeń opisanych w klauzuli 18.2 [*Ubezpieczenia Robót i Sprzętu Wykonawcy*] oraz klauzuli 18.3 [*Ubezpieczenie od zranienia osób i od szkód majątkowych*].

Po opłaceniu składek Strona ubezpieczająca winna przedłożyć drugiej stronie dowód zapłaty. Strona ubezpieczająca winna także powiadamiać Inżyniera o każdej przekazanej kopii dowodów i polis.

Każda Strona winna przestrzegać warunków ustalonych w każdej polisie ubezpieczeniowej. Strona Ubezpieczająca winna informować ubezpieczycieli o każdej istotnej zmianie w stanie Robót i zapewnić, że ubezpieczenia są przez cały czas utrzymane w stanie zgodnym z niniejszym rozdziałem.

Żadna ze Stron nie będzie wprowadzała istotnych zmian w warunkach ubezpieczeń bez uprzedniej zgody drugiej Strony. Jeżeli ubezpieczyciel wprowadzi, lub będzie usiłował wprowadzić jakiejkolwiek zmiany, to Strona, która zostanie o tym powiadomiona jako pierwsza winna niezwłocznie poinformować drugą Stronę.

Jeżeli Strona ubezpieczająca nie zawrze lub nie utrzyma w mocy jakiegokolwiek ubezpieczenia, do którego jest obowiązana na mocy Kontraktu, lub nie dostarczy wystarczających dowodów i kopii polis zgodnie z niniejszą klauzulą, to druga Strona może, według własnego wyboru i bez utraty innych praw i środków zaradczych zawrzeć ubezpieczenie dla zapewnienia odpowiedniego pokrycia oraz opłacić należne składki. Strona ubezpieczająca winna w takim przypadku zwrócić drugiej Stronie wypłacone kwoty. Cena Kontraktowa zostanie w takim przypadku odpowiednio skorygowana.

Treść niniejszej klauzuli w żadnym stopniu nie ogranicza obowiązków, zobowiązań ani odpowiedzialności Wykonawcy ani Zamawiającego na mocy Kontraktu lub na innych podstawach. Wszelkie kwoty nie ubezpieczone lub nie odzyskane od ubezpieczycieli będą obciążały odpowiednio Wykonawcę czy też Zamawiającego zgodnie z tym zakresem obowiązków, zobowiązań i odpowiedzialności. Jednakże jeżeli Strona ubezpieczająca nie dopełni skutecznego zawarcia i utrzymania w mocy ubezpieczenia, które jest dostępne i którego zawarcie i utrzymanie jest wymagane na mocy Kontraktu, a druga Strona nie zgodzi się z tym faktem, ani nie zawrze sama takiego ubezpieczenia dla uzyskania pokrycia dla tego uchybienia, wtedy wszelkie kwoty, które powinny być odzyskane na mocy tego ubezpieczenia zostaną zapłacone przez Stronę ubezpieczającą.

Zapłata przez jedną Stronę drugiej Stronie będzie dokonana na mocy klauzuli 2.5 [*Roszczenia Zamawiającego*] lub klauzuli 20.1 [*Roszczenia Wykonawcy*] stosownie do przypadku.

Strona ubezpieczająca ubezpieczy Roboty, Urządzenia, Materiały i Dokumenty Wykonawcy na kwotę nie mniejszą niż pełen koszt odtworzenia, łącznie z kosztem wyburzenia, usunięciem gruzu oraz honorariami ekspertów i zyskiem. Takie ubezpieczenie winno być w mocy od dnia w którym należy dostarczyć dowody na mocy pkt. (a) klauzuli 18.1 [*Ogólne wymagania dla ubezpieczeń*] aż do dnia wydania Świadcstwa Przejęcia dla Robót.

Strona ubezpieczająca utrzyma ubezpieczenie w mocy aż do dnia otrzymania Świadcstwa Wykonania tak, aby zapewnić pokrycie strat lub szkód za które jest odpowiedzialny Wykonawca i powstałych na skutek przyczyn zaistniałych przed wystawieniem Świadcstwa Przejęcia oraz strat lub szkód spowodowanych przez Wykonawcę w trakcie wszelkich innych działań, włącznie z objętymi rozdziałem 11 [*Odpowiedzialność za wady*].

18.2
Ubezpieczenie
Robót i Sprzętu
Wykonawcy

Strona ubezpieczająca ubezpieczy Sprzęt Wykonawcy na kwotę nie mniejszą niż pełny koszt wymiany, włącznie z kosztem dostarczenia na Teren Budowy. Ubezpieczenie to obejmuje i pozostanie w mocy dla każdej jednostki Sprzętu Wykonawcy przez czas transportu tego sprzętu na Teren Budowy aż do czasu, kiedy stanie się on już zbędny na Terenie Budowy.

Jeżeli w Warunkach Szczególnych nie ustalono inaczej, to ubezpieczenia na zasadzie niniejszej klauzuli:

- (a) będą zawarte i utrzymane przez Wykonawcę jako Stronę ubezpieczającą,
- (b) będą dokonane we wspólnym imieniu Stron, które będą współuprawnione do otrzymania wypłat od ubezpieczycieli, z prawem zatrzymania lub podziału między Stronami dla wyłącznego celu pokrycia kosztu naprawy straty lub szkody,
- (c) obejmą wszelkie szkody i straty z każdej przyczyny nie wymienionej w klauzuli 17.3 [Ryzyko Zamawiającego],
- (d) obejmą także stratę i szkodę, w jakiejś części Robót które można przypisać użytkownikowi lub zajęciu przez Zamawiającego innej części Robót oraz stratę lub szkodę związaną z ryzykiem wymienionym w pkt. (c), (g) oraz (h) klauzuli 17.3 [Ryzyko Zamawiającego] w każdym przypadku z wyłączeniem ryzyka, nie dającego się ubezpieczyć na rozsądnych warunkach handlowych i przy potrąceniach na każde wydarzenie nie większych, niż kwoty ustalone w Załączniku do Oferty. Jeśli nie wymieniono tam żadnej kwoty, to pkt. (d) nie będzie stosowany. Oraz
- (e) mogą jednak wykluczać straty, szkody i przywrócenie stanu początkowego:
 - (i) części Robót, która jest w złym stanie wskutek wad w projekcie, materiałach lub wykonawstwie. Pokrycie winno obejmować wszelkie inne części, które zostaną stracone lub uszkodzone bezpośrednio wskutek wadliwego stanu a nie są objęte pkt. (ii) poniżej;
 - (ii) części Robót, która zostanie stracona lub uszkodzona w celu naprawy innej części Robót, jeśli ta inna część jest w złym stanie wskutek wady projektu, materiałów lub wykonawstwa,
 - (iii) części Robót, która została przejęta przez Zamawiającego z wyłączeniem zakresu, w jakim Wykonawca jest odpowiedzialny za szkodę lub stratę, oraz
 - (iv) Dostaw, które jeszcze nie dotarły do Kraju, z uwzględnieniem klauzuli 14.5 [Urządzenia i Materiały przeznaczone dla Robót].

Jeżeli w terminie przekraczającym Datę Odniesienia o więcej niż jeden rok pokrycie ubezpieczeniowe opisane w pkt. (d) przestanie być dostępne na rozsądnych warunkach handlowych, to Wykonawca jako Strona ubezpieczająca powiadomi Zamawiającego podając szczegóły. Zamawiający będzie w takim przypadku (i) uprawniony do otrzymania zapłaty, przy uwzględnieniu klauzuli 2.5 [Roszczenia Zamawiającego] kwoty odpowiadającej takim racjonalnym warunkom handlowym, jaką Wykonawca powinien spodziewać się zapłacić za takie pokrycie, oraz (ii) będzie się uważało, że zrezygnował z niego na podstawie klauzuli 18.1 [Ogólne wymagania dla ubezpieczeń], o ile sam nie uzyska pokrycia na racjonalnych warunkach handlowych.

Strona ubezpieczająca winna ubezpieczyć każdą Stronę od odpowiedzialności za straty i uszkodzenia, które mogą się wydarzyć w mieniu nie ubezpieczonym na mocy klauzuli 18.2 [Ubezpieczenie Robót i Sprzętu Wykonawcy], lub uszkodzenia ciała albo śmierci, które mogą się wydarzyć osobom, nie ubezpieczonym na mocy klauzuli 18.4 [Ubezpieczenie Personelu Wykonawcy] wskutek wykonywania Kontraktu przez Wykonawcę w okresie poprzedzającym wydanie Świadectwa Wykonania.

18.3

Ubezpieczenie
od zranienia osób
i od szkód
majątkowych

Warunki Ogólne

Wskazówki

Formularze

18.4
**Ubezpieczenie
Personelu
Wykonawcy**

19.1
**Definicja Siły
Wyższej**

To ubezpieczenie ma być zawarte z określeniem limitu na poszczególne zdarzenie nie niższego niż ustalono w Załączniku do Oferty, bez ograniczenia liczby zdarzeń. Jeśli w Załączniku do Oferty nie ustalono takiego limitu, to niniejsza klauzula nie będzie miała zastosowania.

Jeżeli w Warunkach Szczególnych nie ustalono inaczej, to ubezpieczenia wymienione w niniejszej klauzuli:

- (a) będą zawarte i utrzymane w mocy przez Wykonawcę jako Stronę ubezpieczającą,
- (b) będą zawarte we wspólnym imieniu obu Stron,
- (c) będą rozszerzone tak, aby pokryć odpowiedzialność za wszelkie za straty i szkody w mieniu Zamawiającego, z wyjątkiem przedmiotów, ubezpieczonych na mocy klauzuli 18.2, powstałe w wyniku wykonywania Kontraktu przez Wykonawcę, oraz
- (d) mogą jednak wykluczać odpowiedzialność, jaka powstaje wskutek:
 - (i) prawa Zamawiającego do wykonania Robót Stałych na, ponad, pod, lub przez jakiegokolwiek teren i do zajęcia tego terenu na Roboty Stałe,
 - (ii) szkody, jaka jest nieuchronnym skutkiem zobowiązań Wykonawcy do wykonania Robót i usuwania wad, oraz
 - (iii) przyczyny wymienionej w klauzuli 17.3 [*Ryzyko Zamawiającego*] poza zakresem, w jakim pokrycie jest osiągalne na rozsądnych warunkach handlowych.

Wykonawca zawrze i utrzyma w mocy ubezpieczenie od odpowiedzialności za roszczenia, szkody, straty i wydatki, włącznie z kosztami i opłatami sądowymi powstałe wskutek zranienia, choroby, inwalidztwa lub śmierci jakiejkolwiek osoby zatrudnionej przez Wykonawcę lub jakiejkolwiek innej osoby z Personelu Wykonawcy.

Zamawiający i Inżynier będą także objęci odszkodowaniem na mocy tej polisy ubezpieczeniowej, z wyjątkiem tego, że to ubezpieczenie może wykluczać straty i szkody powstałe w wyniku czynu lub zaniedbania Zamawiającego lub Personelu Zamawiającego.

To ubezpieczenie będzie utrzymane w pełnej mocy i działaniu przez cały czas, kiedy personel uczestniczy w wykonywaniu Robót. Ubezpieczenie personelu Podwykonawcy może być zawarte przez samego Podwykonawcę, ale Wykonawca będzie odpowiedzialny za przestrzeganie niniejszej klauzuli.

19 Siła Wyższa

W niniejszej klauzuli „Siła Wyższa” oznacza wyjątkowe wydarzenie lub okoliczność:

- (a) na którą Strona nie ma wpływu,
- (b) przeciw której ta Strona nie mogła w racjonalny sposób zabezpieczyć się przed zawarciem Kontraktu,
- (c) której, skoro wystąpiła, taka Strona nie mogła w racjonalny sposób uniknąć lub jej przezwyciężyć, oraz
- (d) której nie można uznać za wywołaną w znaczącym stopniu przez drugą Stronę.

Siła Wyższa może obejmować, ale nie ogranicza się do wyjątkowych zdarzeń lub okoliczności wymienionych niżej

- (i) wojnę, wypowiedziane lub niewypowiedziane działania wojenne, inwazję, działanie nieprzyjaciół zewnętrznych,
- (ii) bunt, akty terroryzmu, rewolucję, powstanie, przewrót cywilny lub wojskowy, wojnę domową,
- (iii) zamieszki, rozruchy, niepokoje, strajki lub lokaut z udziałem osób innych niż Personel Wykonawcy lub inni pracownicy Wykonawcy i Podwykonawców,
- (iv) amunicję wojskową, materiały wybuchowe, promieniowanie jonizujące lub skażenie radioaktywne, z wyłączeniem takich, które mogą być uznane za spowodowane przez używanie amunicji, materiałów wybuchowych, materiałów radioaktywnych lub promieniowania przez Wykonawcę, oraz
- (v) katastrofy żywiołowe, jak: trzęsienia ziemi, huragany, tajfuny lub działania wulkaniczne. lub inne podobne w takim zakresie, w jakim spełnione są warunki wymienione powyżej wymienione wyżej w niniejszej klauzuli 19.1 w pkt. (a) do (d)

19.2

Powiadomienie o Siłę Wyższej

Jeżeli Siła Wyższa uniemożliwia lub uniemożliwi jednej ze Stron wywiązanie się z jakiegokolwiek zobowiązania objętego Kontraktem, to winna ona powiadomić drugą Stronę o wydarzeniu lub okolicznościach stanowiących Siłę Wyższą, wymieniając przy tym zobowiązania, z których nie może lub nie będzie mogła się wywiązać. Powiadomienie winno nastąpić w terminie do 14 dni po dniu, kiedy Strona dowiedziała się, lub powinna się dowiedzieć, o istotnym wydarzeniu lub okolicznościach stanowiących Siłę Wyższą.

Po takim powiadomieniu Strona będzie usprawiedliwiona z niewykonania zobowiązań na czas tak długi, w jakim Siła Wyższa będzie stanowiła przeszkodę.

Niezależnie od innych postanowień tej klauzuli, pojęcie Siły Wyższej nie będzie się stosowało do zobowiązania Stron do dokonania zapłaty na mocy Kontraktu na rzecz drugiej Strony.

19.3

Obowiązek zmniejszenia opóźnienia

Każda Strona winna zawsze dolożyć wszelkich starań dla zmniejszenia do minimum opóźnienia w wypełnianiu swoich zobowiązań objętych Kontraktem, a powstałego wskutek wystąpienia Siły Wyższej.

Strona jest obowiązana powiadomić drugą Stronę gdy tylko Siła Wyższa przestanie jej dotyczyć.

19.4

Następstwa Siły Wyższej

Jeżeli Siła Wyższa, o której Wykonawca powiadomił Zamawiającego stosownie do klauzuli 19.2 [Powiadomienie o Siłę Wyższej] uniemożliwi Wykonawcy wywiązanie się z jego zobowiązań objętych Kontraktem, a działanie Siły Wyższej spowoduje opóźnienie czy też spowoduje Koszt, to Wykonawca będzie uprawniony z uwzględnieniem klauzuli 20.1 [Roszczenia Wykonawcy]:

- (a) do wydłużenia czasu dla takiego opóźnienia na mocy klauzuli 8.4 [Przedłużenie Czasu na Ukończenie] jeżeli ukończenie jest lub zostanie opóźnione, oraz
- (b) zapłaty za taki Koszt w przypadku lub okolicznościach opisanych w punktach (i) do (iv) klauzuli 19.1 [Definicja Siły Wyższej] oraz gdy przypadki opisane w (ii) do (iv) zaistniały w Kraju.

Po otrzymaniu tego powiadomienia Inżynier winien postąpić zgodnie z klauzulą 3.5 [Ustalenia] dla uzgodnienia lub podjęcia ustaleń w tych sprawach.

19.5
Wpływ Siły
Wyższej na
Podwykonawcę

Jeżeli na mocy jakiegokolwiek kontraktu lub umowy odnoszących się do Robót którykolwiek z Podwykonawców uzyska uprawnienia z tytułu Siły Wyższej na warunkach dodatkowych lub szerszych niż te, które przewidziano w niniejszym rozdziale, to takie dodatkowe lub szersze postanowienia dotyczące Siły Wyższej nie usprawiedliwią Wykonawcy z niewykonania ani nie będą stanowiły usprawiedliwienia na mocy niniejszego rozdziału.

19.6
Rozwiązania
z wyboru, zapłata
i zwolnienie ze
zobowiązań

Jeżeli Siła Wyższa, o której Zamawiający został powiadomiony zgodnie z klauzulą 19.2 [*Powiadomienie o Sile Wyższej*] uniemożliwi wykonanie całych lub istotnej części Robót w toku przez ciągły okres przekraczający 84 dni, lub kilkakrotnie przez łączną sumę ponad 140 dni, to każda ze Stron może wypowiedzieć Kontrakt drugiej Stronie. W takim przypadku Kontrakt wygaśnie po 7 dniach od wydania noty, a Wykonawca winien postępować zgodnie z klauzulą 16.3 [*Wstrzymanie Robót i usunięcie Sprzętu Wykonawcy*].

Po wygaśnięciu Kontraktu Inżynier winien ustalić wartość wykonanej roboty i wydać Świadcstwo Płatności, obejmujące:

- (a) kwoty należne za wszelkie wykonane roboty, dla których ceny są ustalone w Kontrakcie;
- (b) Koszt Urządzeń i Materiałów zamówionych dla Robót i dostarczonych Wykonawcy, lub do przyjęcia dostawy których Wykonawca jest obowiązany. Te Urządzenia i Materiały staną się własnością i będą objęte ryzykiem Zamawiającego z chwilą zapłacenja za nie Wykonawcy, a Wykonawca postawi je do dyspozycji Zamawiającego;
- (c) wszelkie inne Koszty lub prawne zobowiązania, które w tych okolicznościach racjonalnie poniósł Wykonawca dla spodziewanego ukończenia Robót;
- (d) Koszt usunięcia Robót Tymczasowych oraz Sprzętu Wykonawcy z Terenu Budowy i powrót tych przedmiotów do bazy Wykonawcy w jego kraju, lub do innego miejsca za nie większy koszt; oraz
- (e) Koszt powrotu do kraju kadry i personelu zatrudnionego przez Wykonawcę wyłączenie w związku z Robotami w dniu rozwiązania.

19.7
Zwolnienie
na mocy prawa
z obowiązku
wykonania

Jeżeli wystąpi jakiegokolwiek wydarzenie lub okoliczność pozostająca poza zasięgiem wpływów Stron, włącznie, lecz nie ograniczona do działania Siły Wyższej, która uniemożliwi lub uczyni niezgodnym z prawem dla którejkolwiek lub obu Stron wypełnienie jej kontraktowych zobowiązań, lub która na mocy praw rządzących Kontraktem zwolni Stronę od obowiązku dalszej realizacji Kontraktu, to po otrzymaniu odpowiedniego powiadomienia od drugiej Strony o takich wydarzeniach lub okolicznościach, niezależnie od wszelkich innych postanowień niniejszego rozdziału.

- (a) Strony będą zwolnione z dalszego wykonywania Kontraktu bez uszczerbku dla praw którejkolwiek Strony w odniesieniu do wcześniejszych naruszeń Kontraktu; oraz
- (b) kwoty, należne Wykonawcy od Zamawiającego winny być takie same jakie byłyby należne na podstawie klauzuli 19.6 [*Rozwiązanie z wyboru, zapłata i zwolnienie ze zobowiązań*], gdyby Kontrakt został wypowiedziany na mocy klauzuli 19.6.

20 Roszczenia, spory i arbitraż

Jeżeli Wykonawca uważa się za uprawnionego do przedłużenia Czasu na Ukończenie czy też do dodatkowej zapłaty na mocy jakiegokolwiek klauzuli niniejszych Warunków lub na innej podstawie związanej z Kontraktem, to winien on powiadomić o tym Inżyniera, opisując wydarzenie lub okoliczność dające podstawę do takiego roszczenia. Powiadomienie winno być przedstawione tak szybko jak tylko jest to wykonalne, i nie później niż w ciągu 28 dni od dnia w którym Wykonawca dowiedział się, lub powinien się dowiedzieć o danym zdarzeniu lub okolicznościach.

Jeżeli Wykonawca nie zgłosi roszczenia w terminie 28 dni, to Czas na Ukończenie nie zostanie przedłużony, Wykonawca nie będzie uprawniony do dodatkowej zapłaty, a Zamawiający będzie zwolniony z wszelkiej odpowiedzialności z tytułu roszczenia. W przeciwnym przypadku znajdują zastosowanie poniższe postanowienia niniejszego rozdziału.

Wykonawca winien także dostarczyć wszelkie inne powiadomienia wymagane przez Kontrakt i informacje na poparcie roszczenia, odpowiednio do danego wydarzenia lub okoliczności.

Wykonawca będzie prowadził takie bieżące zapisy jakie będą potrzebne do uzasadnienia roszczenia i będzie je przechowywał na Terenie Budowy lub w innym miejscu, uznanym przez Inżyniera. Po otrzymaniu takiego powiadomienia na mocy niniejszego rozdziału Inżynier może, nie przesądzając o odpowiedzialności Zamawiającego, zbadać zapisy czy też polecić Wykonawcy prowadzenie dalszych zapisów bieżących. Wykonawca winien pozwolić Inżynierowi na zbadanie wszelkich tych zapisów, a na żądanie przedłożyć Inżynierowi ich kopie.

W ciągu 42 dni od dnia, kiedy Wykonawca dowiedział się, lub powinien się dowiedzieć, o wydarzeniu lub okolicznościach stanowiących podstawę do roszczenia, lub w innym terminie zaproponowanym przez Wykonawcę i zatwierdzonym przez Inżyniera, Wykonawca winien przesłać do Inżyniera kompletne roszczenie, obejmujące wszystkie szczegóły na uzasadnienie roszczenia o przedłużenie czasu czy też o dodatkową zapłatę. Gdy zdarzenie lub okoliczność, dające podstawę do roszczenia, ma działanie ciągłe, to:

- (a) takie roszczenie będzie uznane za przejściowe;
- (b) Wykonawca przedstawi dalsze przejściowe roszczenia w odstępach miesięcznych, podając w nich narastające opóźnienie czy też kwoty roszczenia, oraz takie dalsze szczegóły jakich Inżynier może w racjonalny sposób zażądać; oraz
- (c) Wykonawca winien przesłać ostateczne roszczenie w ciągu 28 dni od ustania skutków, wynikających ze zdarzenia lub okoliczności, lub w innym terminie, jaki może zostać zatwierdzony przez Inżyniera na wniosek Wykonawcy.

W terminie do 42 dni po otrzymaniu roszczenia lub innych informacji na poparcie wcześniejszego roszczenia, lub w innym terminie zaproponowanym przez Inżyniera i uznanym przez Wykonawcę, Inżynier winien odpowiedzieć zatwierdzając, lub odrzucając roszczenie ze szczegółowymi komentarzami. Może także zażądać dodatkowych szczegółów, ale mimo to winien udzielić odpowiedzi co do zasad roszczenia w tak ustalonym terminie.

Każde Świadcstwo Płatności winno zawierać takie kwoty każdego roszczenia, jakie zostały uzasadnione jako należne na mocy odpowiedniego postanowienia Kontraktu. Jeżeli i dopóki Wykonawca nie będzie w stanie dostarczyć informacji koniecznych do uzasadnienia całości roszczenia, będzie on uprawniony tylko do zapłaty takiej części, roszczenia, którą był w stanie uzasadnić.

20.2
**Powołanie Komisji
Rozjemczej**

Inżynier winien postępować zgodnie z klauzulą 3.5 [*Ustalenia*] celem uzgodnienia lub ustalenia (i) przed lub po upływie Czasu na Ukończenie jego przedłużenia zgodnie z klauzulą 8.4 [*Przedłużenie Czasu na Ukończenie*], czy też (ii) dodatkowej zapłaty, jeśli Wykonawca jest do tego uprawniony na mocy Kontraktu.

Z wyjątkiem przypadków, kiedy roszczenie jest wykluczone na mocy drugiego akapitu niniejszej klauzuli, wymagania tej klauzuli są uzupełnieniem wszelkich innych klauzul, które mogą mieć zastosowanie do roszczenia. Jeżeli Wykonawca nie zastosuje się do tej lub innej klauzuli odnoszącej się do roszczenia, to wszelkie uprawnienia do przedłużenia Czasu na Ukończenie czy też dodatkowej zapłaty zostaną ograniczone w stopniu, w jakim to uchybienie uniemożliwiło lub zaszkodziło należytemu zbadaniu roszczenia.

Spory będą rozstrzygane przez Komisję Rozjemczą zgodnie z klauzulą 20.4 [*Uzyskiwanie decyzji Komisji Rozjemczej*]. Strony wspólnie powołają Komisję Rozjemczą („KR”) w terminie ustalonym w Załączniku do Oferty.

Zgodnie z ustaleniem zawartym w Załączniku do Oferty KR będzie złożona z jednej lub trzech odpowiednio kwalifikowanych osób („członkowie”). Jeśli liczebność nie została tam ustalona ani inaczej uzgodniona między Stronami, to KR będzie złożona z trzech osób.

Jeżeli Komisja Rozjemcza ma się składać z trzech osób, to każda Strona winna przedstawić jednego członka do zatwierdzenia drugiej Stronie, a Strony wspólnie uzgodnią i powołają trzeciego członka, który będzie przewodniczącym.

Jednakże jeśli lista potencjalnych członków KR jest włączona do Kontraktu, to członkowie powinni być wybrani z tej listy, z pominięciem tych osób, które są niezdolne lub nie wyrażają zgody na przyjęcie nominacji na członka Komisji Rozjemczej.

Umowa między Stronami i jedynym członkiem („rozjemcą”) lub każdym z trzech członków winna obejmować przez przywołanie Ogólne Warunki Umowy z Rozjemcą, zawarte w Dodatku do niniejszych Warunków Ogólnych z takimi zmianami, jakie mogą zostać między nimi uzgodnione.

Warunki honorarium jedyne go rozjemcy lub każdego z trzech rozjemców, włącznie z wynagrodzeniem każdego eksperta, z jakim KR będzie potrzebowała się konsultować, winny być uzgodnione między Stronami przy ustalaniu warunków zaangażowania. Każda ze Stron będzie obowiązana do zapłacenia połowy tego honorarium.

Jeżeli Strony tak uzgodnią, to mogą wspólnie przedstawić każdy problem do KR celem uzyskania opinii. Żadna ze Stron nie powinna konsultować się z KR w żadnej sprawie bez zgody drugiej Strony.

Jeżeli Strony tak uzgodnią, to mogą powołać odpowiednio kwalifikowaną osobę lub osoby dla zastąpienia, lub gotowości do zastąpienia jednego lub więcej członków KR. Jeśli Strony nie uzgodnią inaczej, to powołanie takie wejdzie w życie jeśli członek uchyli się lub stanie się niezdolny do działania wskutek śmierci, choroby, rezygnacji lub wypowiedzenia angażu.

Jeżeli nastąpi jakakolwiek z tych okoliczności, a brak jest odpowiedniego zastępstwa, to zastępca winien być powołany lub uzgodniony w taki sam sposób, jak była powołana zastępowana osoba, przewidziany w niniejszej klauzuli.

20.3

Brak uzgodnienia
składu Komisji
Rozjemczej

Powołanemu członkowi można wypowiedzieć współpracę za zgodą obu Stron, ale nie może tego uczynić jednostronnie ani Zamawiający ani Wykonawca. Angaż KR, obejmujący każdego członka z osobna wygasa z dniem kiedy wchodzi w życie zwolnienie od zobowiązań do którego odnosi się klauzula 14.12 [Zwolnienie ze zobowiązań], lub w innym terminie który Strony mogą wzajemnie uzgodnić.

Jeżeli ma zastosowanie którykolwiek z następujących warunków, a mianowicie:

- (a) Strony nie potrafią uzgodnić powołania jedyne go członka jednoosobowej Komisji Rozjemczej w terminie, ustalonym w pierwszym akapicie klauzuli 20.2,
- (b) którakolwiek Strona nie przedłożyła do tego czasu do akceptacji drugiej Strony kandydata na członka 3-osobowej Komisji Rozjemczej,
- (c) Strony do tego czasu nie uzgodniły osoby trzeciego członka, który ma być przewodniczącym Komisji Rozjemczej; albo
- (d) Strony nie uzgodniły powołania osoby zastępującej członka Komisji Rozjemczej w ciągu 42 dni od dnia, w którym członek jednoosobowej Komisji Rozjemczej lub jeden z członków trzyosobowej Komisji Rozjemczej uchylił się lub stał się niezdolny do działania na skutek śmierci, niezdolności, rezygnacji lub wypowiedzenia angażu,

wówczas na wniosek jednej lub obu Stron jednostka wyznaczająca wymieniona w Szczególnych Warunkach lub jej przedstawiciel powinien, po należytych konsultacjach z obiema Stronami, wyznaczyć takiego członka KR. Takie wyznaczenie będzie ostateczne i wiążące. Każda ze Stron będzie obowiązana do opłacenia połowy honorarium jednostki wyznaczającej lub jej przedstawiciela.

20.4

Uzyskiwanie
decyzji Komisji
Rozjemczej

Jeżeli zaistnieje spór jakiegokolwiek rodzaju pomiędzy Stronami związany lub wynikający z Kontraktu lub wykonania Robót, włącznie z wszystkimi sporami, co do jakiegokolwiek świadectwa, ustalenia, polecenia, opinii, lub wyceny dokonanej przez Inżyniera, to każda ze Stron może przedłożyć na piśmie spór do KR do decyzji, z kopią dla drugiej Strony oraz Inżyniera. Taki wniosek powinien stwierdzać, że jest składany stosownie do niniejszej klauzuli.

Będzie się uważało, że trzyosobowa KR otrzymała przekazany wniosek w dniu, w którym został on przekazany jej przewodniczącemu.

Obie Strony winny natychmiast postawić do dyspozycji KR wszelkie dodatkowe informacje, zorganizować dostęp do Terenu Budowy wraz z odpowiednimi ułatwieniami jakich może zażądać KR dla celów wydania swej decyzji w sprawie tego sporu. Nie będzie się uważało, że KR działa jako arbiter czy arbitry.

Nie później niż w 84 dniu od otrzymania takiego wniosku, lub w innym terminie zaproponowanym przez KR i zaakceptowanym przez obie Strony, KR winna wydać swoją decyzję. Decyzja taka winna zawierać uzasadnienie oraz stwierdzenie, że została wydana na mocy postanowień niniejszej klauzuli. Decyzja KR jest wiążąca dla obu Stron, które winny niezwłocznie wprowadzić ją w życie dopóki i jeżeli nie zostanie ona zmieniona w postępowaniu pojednawczym lub wyrokiem arbitrażu, jak opisano niżej. Jeżeli Kontrakt nie został jeszcze zarzucony, zaniechany, lub rozwiązany, to Wykonawca winien kontynuować prowadzenie Robót zgodnie z Kontraktem.

Jeżeli któraś ze Stron odrzuca decyzję KR, to nie później niż w 28 dniu po otrzymaniu decyzji powinna powiadomić o tym drugą Stronę. Jeżeli KR nie przekaze swojej decyzji przed upływem 84 dni po dniu w którym otrzymała wniosek lub w innym zatwierdzonym terminie, to przed upływem 28 dni po dniu w którym upłynął okres 84 dni każda ze Stron może zgłosić drugiej Stronie swój protest.

20.5
Rozstrzygnięcie
polubowne

20.6
Arbitraż

20.7
Niezasosowanie
się do Decyzji
Komisji
Rozjemczej

SIDIR

W każdym przypadku protest winien stwierdzać, że został złożony zgodnie z niniejszą klauzulą i określać sprawy sporne oraz uzasadnienie protestu. Z wyjątkami ustalonymi w klauzuli 20.7 [Niezasosowanie się do decyzji Komisji Rozjemczej] i klauzuli 20.8 [Wygaśnięcie Umowy z Komisją Rozjemczą] żadne postępowanie arbitrażowe nie może się rozpocząć, jeżeli nie został złożony protest zgodnie z niniejszą klauzulą.

Jeżeli KR doręczy obu Stronom powiadomienie o swej decyzji w rozpatrywanej sprawie, a żadne powiadomienie o odrzuceniu nie zostanie przez którąkolwiek Stronę przedłożone przed upływem 28 dni od dnia w którym Strony otrzymały decyzję KR, wówczas decyzja KR staje się ostateczna i wiążąca dla obu Stron.

Tam, gdzie powiadomienie o odrzuceniu orzeczenia KR zostało doręczone na mocy klauzuli 20.4, obie Strony powinny przed rozpoczęciem postępowania arbitrażowego podjąć próbę polubownego rozstrzygnięcia sporu. Jeżeli jednak strony nie uzgodnią inaczej, to postępowanie arbitrażowe może rozpocząć się nie wcześniej niż w pięćdziesiątym szóstym dniu po doręczeniu powiadomienia o odrzuceniu decyzji KR, nawet jeżeli nie podjęto usiłowań rozstrzygnięcia polubownego.

Spory, w stosunku do których decyzja KR, chociaż wydana, nie stała się ostateczna i wiążąca, ani nie zostały rozstrzygnięte polubownie, będą ostatecznie rozstrzygane przez międzynarodowy arbitraż. Jeśli Strony nie uzgodniły inaczej, to:

- (a) spór będzie ostatecznie rozstrzygnięty na podstawie Reguł Mediacji i Arbitrażu Międzynarodowej Izby Handlowej (ICC),
- (b) spór będzie rozstrzygany przez trzech arbitrów zgodnie z tymi Zasadami, oraz
- (c) arbitraż będzie się odbywał w języku ustalonym w klauzuli 1.4 [Prawo i język] dla porozumiewania.

Arbiter lub arbitrzy będą mieli pełną władzę otwarcia, zbadania i zmiany wszelkich świadectw, ustaleń, poleceń, opinii lub wyceny dokonanej przez Inżyniera, a także decyzji KR odnoszących się do danego sporu. Nic nie powinno dyskwalifikować Inżyniera jako świadka, ani przedstawiającego dowody przed arbitrami lub arbitrem w jakiegokolwiek sprawie związanej ze sporem.

Żadna ze Stron nie będzie w trakcie postępowania przed arbitrażem ograniczona do dowodów ani argumentów uprzednio przedłożonych Komisji Rozjemczej w celu uzyskania jej decyzji, ani powodów odrzucenia, podanych w proteście. Wszelkie decyzje Komisji Rozjemczej będą dopuszczalne jako dowody w postępowaniach arbitrażowych.

Arbitraż może być rozpoczęty przed lub po ukończeniu Robót. Zobowiązania Stron, Inżyniera, ani Komisji Rozjemczej nie będą zmienione z powodu prowadzenia arbitrażu w trakcie realizacji Robót

W przypadku, gdyby:

- (a) żadna ze Stron nie złożyła powiadomienia o odrzuceniu decyzji KR w sprawie sporu w terminie ustalonym w klauzuli 20.4 [Uzyskiwanie decyzji Komisji Rozjemczej],
- (b) odnośna decyzja KR stała się ostateczna i wiążąca, oraz
- (c) jedna ze Stron nie zastosowała się do tej decyzji,

wtedy druga Strona, bez uszczerbku dla wszelkich innych praw jakie może posiadać, może zaskarżyć do arbitrażu na mocy klauzuli 20.6 [Arbitraż] sam fakt niezastosowania się. Postanowienia klauzuli 20.4 [Uzyskiwanie decyzji Komisji Rozjemczej] ani klauzuli 20.5 [Rozstrzygnięcie polubowne] nie będą miały w takim przypadku zastosowania.

Jeżeli między Stronami powstanie spór w związku z Kontraktem, w jego następstwie, lub w związku z wykonaniem Robót w czasie, kiedy nie ma na miejscu Komisji Rozjemczej, z powodu wygaśnięcia umowy z Komisją Rozjemczą lub innego, to:

- (a) klauzula 20.4 [*Uzyskiwanie decyzji Komisji Rozjemczej*], oraz klauzula 20.5 [*Rozstrzygnięcie polubowne*] nie będą miały do takich przypadków zastosowania, oraz
- (b) spór może być bezpośrednio skierowany do arbitrażu na mocy klauzuli 20.6 [*Arbitraż*].

DODATEK

Ogólne Warunki Umowy o Rozjemstwie

Każda „Umowa o Rozstrzyganie Sporów” jest umową trójstronną zawartą przez i między:

- (a) „Zamawiającym”
- (b) „Wykonawcą” oraz
- (c) „Członkiem Komisji Rozjemczej”, który jest określony w Umowie o Rozstrzyganie Sporów jako:
 - (i) jedyny członek „Komisji” (lub „Rozjemca”), a w takim przypadku wszystkie zwroty do „Innych Członków Komisji Rozjemczej” nie mają zastosowania; lub
 - (ii) jedna z trzech osób, łącznie nazywanych „Komisją Rozjemczą”, a w takim przypadku pozostałe dwie osoby określa się jako „Inni Członkowie Komisji Rozjemczej”.

Zamawiający i Wykonawca zawierają lub zamierzają zawrzeć kontrakt, zwany w dalszym ciągu „Kontraktem” opisanym w Umowie o Rozjemstwie która obejmuje niniejszy Dodatek. Słowa i wyrażenia, które w Umowie o Rozjemstwie nie zostały określone inaczej, będą miały takie samo znaczenie, jakie przypisano im w Kontrakcie.

Jeśli w Umowie nie ustalono inaczej, to wejdzie ona w życie w najpóźniejszym z poniższych terminów:

- (a) Dacie Rozpoczęcia, określonej w Kontrakcie,
- (b) gdy Zamawiający, Wykonawca i Członek Komisji Rozjemczej podpiszą Umowę o Rozstrzyganie Sporów, lub
- (c) gdy Zamawiający, Wykonawca i każdy z Innych Członków Komisji Rozjemczej odpowiednio zawarli Umowy o Rozjemstwie.

Zarówno Zamawiający jak Wykonawca powinni powiadomić Członka Komisji Rozjemczej kiedy Umowa o Rozjemstwie weszła w życie. Jeśli Członek Komisji Rozjemczej nie otrzyma któregośkolwiek z tych powiadomień w terminie do sześciu miesięcy od zawarcia Umowy z Rozjemcą, to ta Umowa utraci ważność.

Członek Komisji Rozjemczej jest angażowany osobiście. Członek Komisji Rozjemczej może złożyć Zamawiającemu i Wykonawcy rezygnację z terminem nie krótszym niż 70 dni, a w takim przypadku Umowa wygaśnie z upływem tego terminu.

Nie dopuszcza się cesji ani podzlecenia Umowy o Rozjemstwie bez uprzedniego pisemnego uzgodnienia przez wszystkie strony oraz Innych Członków Komisji Rozjemczej.

Członek Komisji Rozjemczej gwarantuje bezstronność i zachowanie niezależności od Zamawiającego, Wykonawcy i Inżyniera. Członek Komisji Rozjemczej zobowiązuje się także, że niezwłocznie ujawni każdemu z nich i Innym Członkom Komisji Rozjemczej każdy fakt lub okoliczność, które mogą uchodzić za niezgodne z tym zobowiązaniem do bezstronności i niezależności.

Zamawiający i Wykonawca powołując Członka Komisji Rozjemczej oparli się na jego oświadczeniu, że ma on/ona:

- (a) doświadczenie w pracy, którą Wykonawca ma wykonywać na mocy Kontraktu;
- (b) doświadczenie w interpretacji dokumentacji kontraktowej, oraz
- (c) biegłą znajomość języka komunikacji, ustalonego w Kontrakcie.

Członek Komisji Rozjemczej:

- (a) nie będzie miał interesu finansowego ani innego związanego z Zamawiającym, Wykonawcą ani Inżynierem, ani finansowego udziału w Kontrakcie z wyjątkiem zapłaty za działanie w na mocy niniejszej Umowy o Rozjemstwie;
- (b) nie był wcześniej zatrudniony jako konsultant ani w innym charakterze przez Zamawiającego, Wykonawcę ani Inżyniera z wyjątkiem lub wyjątkami o których Zamawiający i Wykonawca zostali pisemnie powiadomieni przed podpisaniem niniejszej Umowy o Rozstrzyganie Sporów;
- (c) przed zawarciem niniejszej Umowy o Rozjemstwie przedstawił na piśmie Zamawiającemu, Wykonawcy i Innym Członkom Komisji Rozjemczej zgodnie ze swą najlepszą wiedzą i pamięcią wszelkie swoje profesjonalne lub osobiste związki z kadrą, przedstawicielami lub innymi pracownikami Zamawiającego, Wykonawcy lub Inżyniera oraz wszelkie wcześniejsze zaangażowanie w zamierzenie, którego część stanowi Kontrakt;
- (d) podczas pełnienia funkcji Członka Komisji Rozjemczej nie będzie zatrudniany jako konsultant ani w żadnym innym charakterze przez Zamawiającego, Wykonawcę ani Inżyniera bez pisemnej zgody Zamawiającego, Wykonawcy oraz Innych Członków Komisji Rozjemczej;
- (e) będzie przestrzegał załączonych reguł postępowania oraz klauzuli 20.4 Warunków Kontraktowych;
- (f) nie będzie udzielał rad Zamawiającemu, Wykonawcy, Personelowi Zamawiającego ani Personelowi Wykonawcy w sprawach prowadzenia Kontraktu inaczej niż zgodnie z załączonymi regułami postępowania;
- (g) w czasie pełnienia funkcji Członka Komisji Rozjemczej nie będzie podejmował rozmów ani dokonywał uzgodnień z Zamawiającym, Wykonawcą ani Inżynierem dotyczących zatrudnienia przez któregośkolwiek z nich w charakterze konsultanta ani żadnym innym po ustaniu funkcji Członka Komisji Rozjemczej;
- (h) zapewnia swoją gotowość dla wizji lokalnych i przesłuchań według potrzeb;
- (i) będzie utrzymywał bieżący kontakt z Kontraktem oraz postępowaniem Robót oraz z wszelkimi innymi problemami zamierzenia, którego Kontrakt stanowi część przez studiowanie wszystkich otrzymywanych dokumentów, które będą przechowywane w bieżąco prowadzonych aktach roboczych;
- (j) będzie traktował szczegóły Kontraktu oraz wszelkie działania i przesłuchania Komisji Rozjemczej jako osobiste i poufne i nie będzie ich publikował ani w inny sposób ujawniał bez uprzedniej pisemnej zgody Zamawiającego, Wykonawcy i Innych Członków Komisji Rozjemczej; oraz
- (k) będzie gotów doradzić i wystawić opinię na wspólne żądanie Zamawiającego i Wykonawcy w każdej sprawie odnoszącej się do Kontraktu pod warunkiem zgody Innych Członków Komisji Rozjemczej.

Zamawiający, Wykonawca, Personel Zamawiającego, ani Personel Wykonawcy nie będą domagali się porad ani konsultacji od Członka Komisji Rozjemczej w sprawach dotyczących Kontraktu poza drogą zwykłego działania Komisji Rozjemczej na mocy Kontraktu oraz Umowy o Rozjemstwie. Wyjątki od tej zasady mogą być dokonywane jedynie wtedy, kiedy uprzednio Zamawiający, Wykonawca oraz Inni Członkowie Komisji Rozjemczej wspólnie tak uzgodnią. Zamawiający i Wykonawca będą odpowiedzialni za przestrzeganie tego postanowienia odpowiednio przez Personel Zamawiającego i Personel Wykonawcy.

Zamawiający i Wykonawca zobowiązują się wzajemnie oraz wobec Członka Komisji Rozjemczej, że bez wcześniejszego pisemnego uzgodnienia między Zamawiającym, Wykonawcą, Członkiem Komisji Rozjemczej oraz Innymi Członkami Komisji Rozjemczej, Członek Komisji Rozjemczej w żadnym przypadku:

- (a) nie będzie powołany jako arbiter w żadnym arbitrażu w związku z Kontraktem,
- (b) nie będzie wzywany jako świadek dla dania świadectwa dotyczącego żadnego sporu przed arbitrażem, powołanym na mocy Kontraktu, lub
- (c) poza udowodnionymi przypadkami działania w złej wierze nie będzie odpowiedzialny za żadne roszczenia powstałe w związku ze sprawowaniem obowiązków Członka Komisji Rozjemczej.

Zamawiający i Wykonawca zobowiązują się niniejszym solidarnie do zabezpieczenia Członka Komisji Rozjemczej lub powetowania mu skutków wszelkich roszczeń, od których jest on zwolniony na podstawie powyższego paragrafu

Jeżeli kiedykolwiek Zamawiający lub Wykonawca przedłoży spór Komisji Rozjemczej na mocy klauzuli 20.4 Warunków Kontraktowych, co będzie wymagało od Członka Komisji Rozjemczej odbycia wizji lokalnej i uczestniczenia w przesłuchaniu, to Zamawiający lub Wykonawca zabezpieczą także odpowiednie kwoty na pokrycie uzasadnionych wydatków ponoszonych przez Członka Komisji Rozjemczej. Nie będzie się przy tym uwzględniało żadnych innych kosztów należnych lub płatnych Członkowi Komisji Rozjemczej.

Członek Komisji Rozjemczej będzie opłacany w walucie ustalonej w Umowie o Rozjemstwie jak następuje:

- (a) otrzyma honorarium miesięczne za gotowość, które będzie uważane za pełną zapłatę za:
 - (i) gotowość dla wizji lokalnych oraz przesłuchań zgłoszonych z uprzedzeniem 28-dniowym;
 - (ii) zaznajomienie się i utrzymywanie bieżącej znajomości wszystkich wydań dotyczących zamierzenia i prowadzenie odpowiednich akt;
 - (iii) wszelkie narzuty i koszty biurowe, włącznie z usługami sekretarskimi, sporządzaniem kopii i materiałami biurowymi ponoszone w związku z pełnieniem obowiązków; oraz
 - (iv) wszelkie wykonywane usługi z wyjątkiem takich, do jakich odnoszą się pkt (b) i (c) poniżej.

Honorarium miesięczne będzie należne ze skutkiem od ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego w którym Umowa o Rozjemstwie wejdzie w życie, aż do ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego, w którym zostanie wystawione Świadectwo Przejścia dla całości Robót.

Ze skutkiem od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu w którym zostanie wystawione Świadectwo Przejścia dla całości Robót, honorarium miesięczne zostanie zredukowane o 50%. Tak zredukowane honorarium będzie płatne aż do pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego w którym Członek Komisji Rozjemczej zrezygnuje lub Umowa o Rozjemstwie w inny sposób zostanie rozwiązana.

- (b) otrzyma honorarium dzienne, które będzie stanowiło całkowitą zapłatę za:
 - (i) każdy dzień lub część dnia aż do maksimum dwóch dni podróży w każdym kierunku dla podróży między miejscem zamieszkania Członka Komisji Rozjemczej oraz Terenem Budowy, lub innym miejscem spotkania z Innymi Członkami Komisji Rozjemczej;

- (ii) każdy dzień roboczy poświęcony wizjom lokalnym, przesłuchaniom lub przygotowaniem decyzji; oraz
 - (iii) każdy dzień zużyty na czytanie przedłożonych wniosków dla przygotowania przesłuchania;
- (c) otrzyma zwrot kosztów, racjonalnie poniesionych w związku z pełnieniem funkcji Członka Komisji Rozjemczej kosztów rozmów telefonicznych, opłat kurierskich, telefaksów i teleksów, włącznie z kosztami podróży, hotelu i utrzymania w podróży. Dla wszelkich kosztów przekraczających pięć procent honorarium dziennego ustalonego w pk. (b) powyżej będą wymagane pokwitowania;
- (d) o ile nie jest on krajowcem lub stałym mieszkańcem w tym kraju, to otrzyma zwrot wszelkich podatków prawidłowo nałożonych na zapłatę Członka Komisji Rozjemczej w Kraju stosownie do niniejszej klauzuli 6.

Honoraria miesięczne i dzienne będą takie, jak ustalono w Umowie o Rozjemstwie. Jeżeli nie ustalono inaczej, to honoraria pozostaną stałe przez pierwsze 24 miesiące kalendarzowe działania Członka Komisji Rozjemczej. Następnie w każdą rocznicę wejścia w życie Umowy o Rozstrzyganie Sporów winny być one skorygowane za porozumieniem Zamawiającego i Wykonawcy oraz Członka Komisji Rozjemczej.

Członek Komisji Rozjemczej winien składać faktury za honoraria miesięczne i bilety lotnicze z wyprzedzeniem kwartalnym. Faktury za inne wydatki i honoraria dzienne należy składać po zakończeniu wizji lokalnej lub przesłuchań. Wszystkim fakturom winny towarzyszyć krótkie opisy działań dokonanych w odpowiednim okresie. Faktury należy adresować do Wykonawcy.

Wykonawca winien uregulować każdą fakturę Członka Komisji Rozjemczej w całości w terminie do 56 dni kalendarzowych po otrzymaniu tej faktury i powinien obciążyć Zamawiającego w rozliczeniach na mocy Kontraktu zwrotem połowy kwoty tych faktur. Zamawiający winien wtedy zapłacić Wykonawcy zgodnie z Kontraktem.

Gdyby Wykonawca nie dokonał zapłaty należnej Członkowi Komisji Rozjemczej na mocy niniejszej Umowy o Rozjemstwie, to Zamawiający zapłaci Członkowi Komisji Rozjemczej tę kwotę należną, oraz każdą inną kwotę, jaka może być żądana dla utrzymania działalności Komisji Rozjemczej, bez umniejszania praw Zamawiającego do innych środków zaradczych. Na dodatek do wszelkich innych praw wynikających z przedmiotowego uchybienia, Zamawiający będzie uprawniony do zwrotu wszelkich kwot zapłaconych ponad przypadającą mu połowę kosztów działania Komisji Rozjemczej, plus wszystkie koszty odzyskania tych kwot i odsetki, obliczone według stawek ustalonych w klauzuli 14.8 Warunków Kontraktu.

W przypadku, gdyby Członek Komisji Rozjemczej nie otrzymał zapłaty należnej kwoty w ciągu 70 dni po złożeniu ważnej faktury, Członek Komisji Rozjemczej może (i) bez powiadamiania zawiesić swoje usługi do czasu otrzymania zapłaty, czy też (ii) zrezygnować z funkcji, składając wypowiedzenie na mocy niniejszej klauzuli 7.

(i) Zamawiający i Wykonawca mogą wspólnie wypowiedzieć niniejszą Umowę dając Członkowi Komisji Rozjemczej wypowiedzenie z terminem 42 dniowym, lub (ii) Członek Komisji Rozjemczej może zrezygnować jak postanowiono w klauzuli 2.

Jeżeli Członek Komisji Rozjemczej nie przestrzega niniejszej Umowy o Rozstrzyganie Sporów, to Zamawiający i Wykonawca mogą rozwiązać ją przez wypowiedzenie jej pismem skierowanym do Członka Komisji Rozjemczej, bez uszczerbku dla innych należnych im praw. Rozwiązanie wchodzi w życie z chwilą otrzymania go przez Członka Komisji Rozjemczej.

8
**Uchybienia
Członka Komisji**

Jeżeli Zamawiający lub Wykonawca nie przestrzegają niniejszej Umowy o Rozstrzygnięciu Sporów, to bez uszczerbku dla innych przysługujących mu praw Członek Komisji Rozjemczej może rozwiązać ją pismem, skierowanym do Zamawiającego i Wykonawcy. Rozwiązanie wchodzi w życie z chwilą otrzymania go przez obu adresatów.

Każde takie pismo, rezygnacja oraz wypowiedzenie będą ostateczne i wiążące dla Zamawiającego, Wykonawcy i Członka Komisji Rozjemczej. Natomiast wypowiedzenie przez Zamawiającego lub Wykonawcę z osobna, ale nie przez obu, nie będzie miało skutku prawnego.

Jeżeli Członek Komisji Rozjemczej uchybi któremukolwiek z postanowień klauzuli 4, niniejszej Umowy o Rozjemstwie, to nie będzie on uprawniony do żadnego honorarium ani zwrotu kosztów na podstawie niniejszego, a także winien zwrócić zarówno Zamawiającemu jak Wykonawcy, bez uszczerbku dla innych przysługujących im praw, wszelkie honoraria i koszty wypłacone jemu, oraz Innym Członkom Komisji Rozjemczej, związane z postępowaniami lub decyzjami Komisji Rozjemczej, które zostały anulowane i pozbawione mocy.

9
Spory

Wszelkie spory lub roszczenia powstałe wskutek lub w następstwie niniejszej Umowy o Rozjemstwie lub jej złamania, wypowiedzenia lub unieważnienia, będą ostatecznie rozstrzygane zgodnie z Regulaminem Arbitrażu Międzynarodowej Izby Handlowej (ICC) przez jednego arbitra, powołanego zgodnie z wspomnianymi Regulami Arbitrażu.

SIDiR

Warunki Ogólne

Wskazówki

Formularze

- 1 O ile między Zamawiającym a Wykonawcą nie zostanie ustalone inaczej, to Komisja Rozjemcza winna wizytować Teren Budowy w odstępach nie dłuższych niż 140 dni oraz na żądanie Zamawiającego lub Wykonawcy w okresach krytycznych wydarzeń budowlanych. Jeżeli Zamawiający, Wykonawca i Komisja Rozjemcza nie ustalą inaczej, to okres między kolejnymi wizytacjami nie powinien być krótszy niż 70 dni, nie licząc potrzeby zebrania na przesłuchanie jak opisano poniżej.
- 2 Termin i program każdej wizytacji Terenu Budowy winien być wspólnie uzgodniony przez Komisję Rozjemczą, Zamawiającego i Wykonawcę, lub w razie braku takiego uzgodnienia powinien być wyznaczony przez Komisję Rozjemczą. Celem wizytacji Terenu Budowy jest umożliwienie Komisji Rozjemczej zapoznania się i utrzymania znajomości postępu Robót oraz aktualnymi i potencjalnymi problemami i roszczeniami.
- 3 W wizytacjach winni brać udział Zamawiający i Wykonawca oraz Inżynier. Powinny one być koordynowane przez Zamawiającego przy współpracy z Wykonawcą. Zamawiający winien zapewnić odpowiednie pomieszczenie konferencyjne oraz usługi sekretariatu i powielarni. Na zakończenie każdej wizytacji i przed opuszczeniem Terenu Budowy Komisja Rozjemcza winna sporządzić raport o działaniach podczas tej wizytacji i wysłać kopie do Zamawiającego i Wykonawcy.
- 4 Zamawiający i Wykonawca winni dostarczyć Komisji Rozjemczej po jednej kopii wszystkich dokumentów jakich Komisja Rozjemcza może zażądać, włącznie z dokumentami kontraktowymi, raportami o postępie robót, poleceniami zmian, świadectwami i innymi dokumentami odnoszącymi się do wykonywania Kontraktu. Wszystkie informacje wymieniane między Komisją Rozjemczą a Zamawiającym lub Wykonawcą winny być przekazywane drugiej Stronie. Jeżeli Komisja Rozjemcza jest złożona z trzech osób, to zarówno Zamawiający jak i Wykonawca winni wysłać kopie żądanych dokumentów i informacji do każdej z tych trzech osób.
- 5 Jeżeli zgodnie z klauzulą 20.4 Warunków Kontraktowych do Komisji Rozjemczej zostanie skierowany jakikolwiek spór, to Komisja Rozjemcza powinna postępować zgodnie z klauzulą 20.4 oraz niniejszymi Zasadami. Z uwzględnieniem ograniczenia czasu przeznaczonego na wydanie decyzji i innych związanych z tym czynników, Komisja Rozjemcza winna:
 - (a) działać rzetelnie i bezstronnie w stosunku do Zamawiającego i Wykonawcy, dając w racjonalny sposób każdemu z nich możliwość przedstawienia ich sprawy i udzielenia odpowiedzi na argumenty drugiej strony; oraz
 - (b) stosować procedury odpowiednie do sporu, unikając zbędnej straty czasu i wydatków.
- 6 Komisja Rozjemcza może przeprowadzić przesłuchania, wyznaczając datę i miejsce przesłuchania i może żądać od Zamawiającego i Wykonawcy, aby przed lub w czasie przesłuchania przedstawili pisemną dokumentację i argumenty.
- 7 Z wyjątkiem przypadków uzgodnionych na piśmie między Zamawiającym i Wykonawcą, Komisja Rozjemcza będzie miała prawo przyjęcia procedury dochodzeniowej, odmowy dopuszczenia do przesłuchania lub obecności w trakcie przesłuchania jakichkolwiek osób poza przedstawicielami Zamawiającego, Wykonawcy i Inżyniera, oraz do prowadzenia sprawy pod nieobecność osoby, co do której Komisja Rozjemcza ma pewność, że została powiadomiona o przesłuchaniu, ale zakres korzystania z tych uprawnień pozostanie do uznania Komisji Rozjemczej.

Zamawiający i Wykonawca upoważniają Komisję Rozjemczą między innymi do:

- (a) ustanowienia procedury, która ma być zastosowana do rozstrzygnięcia sporu,
- (b) decydowania o własnym zakresie uprawnień oraz zakresie sporu, który jej przedłożono,
- (c) prowadzenia wszelkich przesłuchań według własnego uznania, bez obowiązku przestrzegania żadnych reguł lub procedur poza tymi, jakie są zawarte w Kontrakcie oraz niniejszych Zasadach,
- (d) podejmowania inicjatywy dla ustalenia faktów oraz spraw potrzebnych dla podjęcia decyzji,
- (e) korzystania z własnej wiedzy specjalistycznej,
- (f) decydowania o zapłaceniu odsetek zgodnie z Kontraktem,
- (g) decydowania o środkach tymczasowych, takich jak kroki przejściowe lub zabezpieczające, oraz
- (h) otworzenia, zbadania, oraz zmiany każdego świadectwa, decyzji, ustalenia, polecenia, opinii lub wyceny Inżyniera, odnoszącej się do sporu.

Komisja Rozjemcza nie będzie wyrażała żadnych opinii podczas przesłuchań dotyczących wagi argumentów dostarczanych przez Strony. Następnie Komisja Rozjemcza podejmie i wyda decyzję zgodnie z klauzulą 20.4 lub w inny sposób, uzgodniony na piśmie przez Zamawiającego i Wykonawcę. Jeżeli Komisja Rozjemcza jest złożona z trzech osób, to:

- (a) będzie się zbierała na osobności po przesłuchaniach w celu odbycia dyskusji i przygotowania decyzji;
- (b) będzie zabiegała o jednomyślność decyzji; jeśli okaże się to niemożliwe, to decyzja zostanie podjęta przez większość Członków Komisji Rozjemczej, która może wymagać sporządzenia pisemnego raportu od Członka Komisji Rozjemczej znajdującego się w mniejszości celem przedłożenia go Zamawiającemu i Wykonawcy, oraz
- (c) jeżeli jeden z Członków nie stawi się na spotkanie lub przesłuchanie, lub nie dopełni jakiegokolwiek wymaganej czynności, dwaj pozostali członkowie mimo to mogą prowadzić postępowanie dla podjęcia decyzji, z wyjątkiem przypadków kiedy:
 - (i) Zamawiający lub Wykonawca nie wyrażą na to zgody, lub
 - (ii) nieobecny członek jest przewodniczącym, a on poleci pozostałym dwóm członkom nie podejmować decyzji.